

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Bachelor Fysiotherapie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2017 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Fysiotherapie van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen bezocht door een visitatiepanel van NQA. Deze voltijdopleiding wordt in Nijmegen aangeboden. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoende**.

De competenties die de opleiding hanteert zijn overgenomen uit het *Landelijk opleidingsprofiel bachelor fysiotherapie (2017)* van het Studierichtingsoverleg fysiotherapie. De competenties zijn inhoudelijk relevant, op hbo-bachelorniveau geformuleerd en ze voldoen aan nationale en internationale standaarden zoals de *CanMEDS-rollen* (Canadian Medical Education Directives for Specialists). De competenties zijn in het landelijk profiel adequaat geconcretiseerd in sleutelcompetenties, indicatoren en niveaus: studiebekwaam, stagebekwaam en beroepsbekwaam.

De opleiding heeft een relevante visie op internationalisering geformuleerd waarmee de opleiding studenten wil voorbereiden op het werken met cliënten met diverse culturele achtergronden, het gebruiken van internationale literatuur en het deelnemen aan internationale congressen of een Europese beroepsvereniging. De profilering van de opleiding is gericht op het aanleren van een ondernemende houding bij studenten. Op basis hiervan besteedt de opleiding aandacht aan zelfsturing van studenten en biedt de opleiding veel ruimte voor initiatieven bij studenten en docenten. Bij dit laatste mist een overkoepelende inhoudelijke visie op het vakgebied van de fysiotherapeut, die keuzes binnen al deze initiatieven verantwoordt en borgt.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **goed**.

De opleiding biedt drie opleidingsstromen aan: de A-, D- en T-stroom (zie Schets van de opleiding verderop in deze rapportage). De opbouw in drie stromen biedt studenten de mogelijkheid om te kiezen voor een onderwijsconcept dat bij hen past. Binnen alle drie de opleidingsstromen wordt -in lijn met de focus op innovatie en zelfsturing zoals beschreven bij standaard 1- veel ruimte geboden voor initiatief en zelfsturing bij studenten en docenten. Alle drie de stromen stellen de studenten goed in staat om de competenties op het gestelde niveau te behalen.

Binnen de onderwijsleeromgeving laat de opleiding een aantal voorbeeldstellende elementen zien, zoals de onderwijsvorm van de D-stroom en de ruime en goede mogelijkheden voor internationale oriëntatie. In de D-stroom geven studenten hun onderwijs zelf vorm binnen de gestelde doelen en onderwijsseenheden en dat wordt op goede wijze gefaciliteerd door de opleiding. De internationale oriëntatie is ruim en wordt deels door studenten zelf geïnitieerd zoals de internationale 'Physio Couch' congressen. Ook is de opleiding sterk beroepsgericht door de

actieve samenwerking met de beroepspraktijk en heeft de opleiding ruime aandacht voor beroepsvaardigheden van studenten. De opleiding is betrokken bij het werkveld door structurele samenwerking met werkveldpartners en directe bijdragen aan het werkveld in de regio via onder andere multidisciplinaire sparkcentres. Het docententeam is enthousiast, betrokken, verbeteringsgericht en deskundig. Voor onderzoeksvaardigheden heeft de opleiding goede stappen gezet wat betreft uitbreiding van onderzoek in het programma, samenwerking met lectoraten en deskundigheid van het docententeam.

Studenten worden op persoonlijke en goede manier begeleid en worden betrokken bij de uitvoering van het onderwijs. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de rol van studentbegeleider, simulatiepatiënt of co-assessor. Hieruit blijkt het door de opleiding nagestreefde partnerschap tussen docenten, studenten en het werkveld. De onderwijsleeromgeving wordt goed geborgd waarbij het docententeam, de opleidingscommissie en de werkveldcommissie logische rollen vervullen. De functie van de extern toezichthouder kan nog verduidelijkt worden. De recent opgerichte curriculumcommissie kan van waarde zijn bij de borging van de inhoudelijke focus in het curriculum.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **goed**.

Het toetsstelsel is sterk ontwikkelingsgericht, wordt op consequente wijze uitgevoerd en goed geborgd. Hiermee steekt het toetsstelsel boven de basiskwaliteit uit. Het systeem van toetsing is gericht op programmatisch toetsen, waarbij studenten hun leerproces zelfstandig sturen en toetsen een regulier onderdeel uitmaken van het onderwijs. De visie op toetsing past binnen de gekozen uitgangspunten van de opleiding op het gebied van zelfsturing. De opleiding hanteert gevarieerde en praktijkgerichte toetsvormen die goed opbouwen en een logisch en inzichtelijk geheel vormen gedurende de opleiding. Toetsen en beoordelingen zijn valide, betrouwbaar en transparant. Studenten krijgen goede en ruime feedback. De instituutbrede examencommissie borgt de kwaliteit van toetsing op goede wijze, examinatoren zijn deskundig en er is sprake van een actieve verbetercultuur voor de kwaliteit van toetsing.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoende**.

Afgestudeerden functioneren goed in de praktijk of vervolgopleidingen en zijn in lijn met de doelstellingen van de opleiding zelfsturend en kritisch reflectief. Het afstudeerprogramma bestaat uit de individuele tweede Beroepsvoorbereidende periode (BVP2) en het Praktijkgericht onderzoek (PO) dat in een groep studenten wordt uitgevoerd. Het afstudeerprogramma is geschikt om de eindkwalificaties te toetsen. De bestudeerde afstudeerdossiers tonen het hbo-bachelorniveau in voldoende mate aan. De overzichtelijkheid van de beoordeling van de portfolio's bij de BVP2 kan verbeterd worden. In de uitwerkingen van het PO is de lijn van onderzoeksvraag tot aan de conclusies soms niet duidelijk genoeg. Ook wordt er bij het PO soms

weinig concrete feedback gegeven op de beoordelingsformulieren, waardoor de beoordeling beperkt onderbouwd wordt.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Schets van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	22
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	24
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	29
Bijlage	31
Bijlage 1 Bezoekprogramma	33
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	35

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande *hbo-bachelor* opleiding Fysiotherapie van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-protocol 2017 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 23 november 2017. Het visitatiepanel bestond uit:

Mevrouw drs. K.M. Verschoor MSc (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw dr. A.L. Pool-Goudzwaard (domeindeskundige)

Mevrouw drs. D. Gerards (domeindeskundige)

Mevrouw F. Schepers (studentlid)

Mevrouw drs. M. Schoots, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen de evaluatiebureaus gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit de evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een zelfevaluatie rapport (ZER) met bijlagen aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2017*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 9 februari 2018

Panelvoorzitter

Mevrouw drs. K.M. Verschoor MSc

Leadauditor

Mevrouw drs. M. Schoots

Schets van de opleiding

De voltijdopleiding Fysiotherapie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (croho 34570) is één van twaalf Fysiotherapie opleidingen in Nederland. De opleiding maakt deel uit van het Instituut Paramedische Studies van de HAN. De opleiding staat vermeld als topopleiding in de *Keuzegids hbo 2018*. Ten tijde van de visitatie studeerden er rond de 800 studenten aan deze opleiding. De opleiding heeft voorafgaand aan de visitatie aangegeven het oordeel excellent na te streven voor standaard 2.

Tijdens de vorige visitatie in 2011 was de opleiding ingedeeld in twee inhoudelijke uitstroomprofielen: neurorevalidatie en musculoskeletale revalidatie. Inmiddels zijn deze uitstroomprofielen uitgebreid met fysiotherapeutische wetenschap en een algemeen uitstroomprofiel. De opleiding heeft drie stromen: de A-stroom, de D-stroom en de T-stroom. Alle drie de stromen hanteren dezelfde leeruitkomsten en toetsen. De A-stroom heeft ten tijde van de visitatie 689 studenten. Studenten zijn ingedeeld in klassen en volgen door de opleiding gestructureerd onderwijs binnen de onderwijseenheden. In de D-stroom (Delta-stroom) creëren studenten hun eigen onderwijs binnen de gestelde onderwijseenheden en leeruitkomsten. Deze stroom bestaat sinds september 2016 en heeft 68 studenten. De T-stroom is gericht op studenten met een topsport-status, bestaat sinds september 2014 en heeft 49 studenten. Voor de T-stroom is het vierjarige programma van de A-stroom uitgesmeerd over vijf jaar.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de beoogde leerresultaten. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

De door de opleiding gehanteerde competenties zijn op hbo-bachelorniveau geformuleerd en internationaal gevalideerd. De competenties zijn adequaat uitgewerkt in sleutelcompetenties, indicatoren en niveaus. Er is een relevante visie op internationalisering geformuleerd. De nadruk die de opleiding legt op innovatie en zelfsturing zorgt voor veel (ruimte voor) initiatieven van studenten en docenten en dat is positief. De vele initiatieven kunnen beter ingekaderd worden door een sterke, eigen inhoudelijke visie te formuleren die kan helpen om keuzes binnen al deze initiatieven beter te onderbouwen en te borgen.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De opleiding wil studenten opleiden tot kritisch reflecterende en ondernemende fysiotherapeuten die richting kunnen geven aan de eigen professionele ontwikkeling en flexibel kunnen inspelen op het werkveld. Fysiotherapeuten werken onder andere in eerstelijns praktijken, gezondheidscentra, ziekenhuizen, revalidatiecentra en verpleeghuizen. Het werkveld van fysiotherapeuten is naar mening van de opleiding aan het verschuiven en vraagt om meer ondernemerschap en initiatief.

Leerresultaten

De opleiding hanteert de competenties uit het *Landelijk opleidingsprofiel bachelor fysiotherapie* (2017) van het Studierichtingsoverleg fysiotherapie. De landelijke competenties zijn fysiotherapeutisch handelen, communiceren, samenwerken, kennis delen en wetenschap beoefenen, maatschappelijk handelen, organiseren en professioneel handelen. De competentie fysiotherapeutisch handelen is een centrale competentie waaraan de andere competenties zijn gelinkt. De landelijke competenties zijn geordend volgens de in paramedische opleidingen gangbare *CanMEDS-rollen* (Canadian Medical Education Directives for Specialists). De competenties zijn geformuleerd op NLQF-niveau 6 en sluiten aan op het hbo-bachelorniveau. Voor het landelijke opleidingsprofiel zijn internationale standaarden gebruikt zoals de omschrijvingen voor bachelor fysiotherapeuten van het European Network of Physiotherapy in Higher Education. Het panel vindt de gehanteerde competenties passend wat betreft inhoud en niveau voor deze opleiding.

De competenties zijn in het landelijk profiel geconcretiseerd in sleutelcompetenties, indicatoren en niveaus: studiebekwaam, stagebekwaam en beroepsbekwaam. Studenten dienen alle competenties en sleutelcompetenties op het niveau beroepsbekwaam te behalen aan het einde van de opleiding. Het panel is positief over de concretisering van de competenties.

Profilering

De opleiding legt een nadruk op de ondernemende houding van studenten zodat zij hun fysiotherapeutische rol kunnen pakken binnen het dynamische werkveld. Dat doet de opleiding door initiatieven van studenten en docenten ruim baan te bieden en aandacht te besteden aan zelfsturing bij studenten. Het panel is positief over de aandacht voor zelfsturing en de ruimte die de opleiding biedt voor initiatieven en ideeën. Bij dit laatste mist het panel echter een overkoepelende inhoudelijke visie die keuzes binnen al deze initiatieven goed verantwoordt en borgt. Het panel kan bijvoorbeeld niet goed achterhalen waarom de opleiding bepaalde (naar mening van het panel wel relevante) onderwerpen laat liggen, zoals het gebruik van apps of voldoende aandacht voor het opstellen van business cases. Het panel adviseert de opleiding om die reden om een sterke, eigen inhoudelijke visie op (de toekomst van) de fysiotherapeut te formuleren die de opleiding helpt om inhoudelijke keuzes te onderbouwen.

Visie op internationalisering

De opleiding wil studenten voorbereiden op het werken met cliënten met diverse culturele achtergronden, het gebruiken van internationale literatuur en het deelnemen aan internationale congressen of een Europese beroepsvereniging. Het panel vindt dit een relevante visie op internationalisering en ziet dat de opleiding initiatieven neemt om deze visie te vervullen (zie standaard 2).

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Conclusie

De onderwijsleeromgeving stelt studenten van alle drie de opleidingsstromen goed in staat om de eindkwalificaties te behalen en het panel is enthousiast over de keuzemogelijkheden die de opleiding met deze drie stromen creëert. De inhoud van het programma is actueel en er is ruim aandacht voor beroepsvaardigheden in het curriculum. Het panel is positief over de persoonlijke begeleiding van studenten en de betrokkenheid van het deskundige docententeam. De opleiding leidt studenten op vanuit een gezamenlijk partnerschap en biedt veel ruimte voor eigen accenten van studenten en docenten. Het docententeam werkt actief samen met elkaar en met het beroepenveld. De opleidingscommissie heeft een goede rol bij de borging van de onderwijsleeromgeving.

Het panel concludeert dat de onderwijsleeromgeving in zijn geheel uitsteekt boven de basiskwaliteit. Daarnaast zijn er een aantal voorbeeldstellende elementen, zoals de vormgeving van internationalisering en het onderwijsconcept van de D-stroom. Omdat de onderwijsleeromgeving bovengemiddeld sterk is maar nog niet over de volle breedte (inter)nationaal voorbeeldstellend is, komt het panel tot het oordeel goed voor deze standaard.

Onderbouwing

Opbouw programma

Bij de onderwijsomschrijvingen in de *Studiegids Fysiotherapie 2017-2018* staat per onderwijseenheid duidelijk vermeld aan welke competenties en sleutelcompetenties er gewerkt wordt. De opleiding is opgebouwd uit semesters, waarbinnen onderwijseenheden worden aangeboden. In de propedeuse zijn dat onderwijseenheden als Introductie Fysiotherapie, Basis Fysiotherapie, Arbeid en Gezondheidsprofessional. In hoofdfase 1 zijn dat de onderwijseenheden Extramuraal 1 en 2, en Intramuraal 1 en 2. Hoofdfase 2/3 bestaat uit de Beroepsvoorbereidende periode 1 (stage), een minor en een Praktijkgericht Onderzoek en de Beroepsvoorbereidende periode 2 (stage). De opleiding hanteert vier uitstroomprofielen waarbinnen studenten hun afstudeerstage en praktijkgericht onderzoek kiezen: musculoskeletale revalidatie, neurorevalidatie, wetenschap en algemeen.

De opleiding hanteert drie opleidingsstromen: de A-, D- en T-stroom (zie Schets van de opleiding eerder in deze rapportage). Studenten uit alle drie de stromen volgen dezelfde onderwijseenheden, maken dezelfde toetsen en behalen dezelfde eindkwalificaties. Studenten mogen gedurende hun opleiding maximaal één keer overstappen tussen de stromen en dat is tot nu toe nog niet vaak gebeurd. De A-stroom is de 'reguliere' vierjarige stroom en studenten krijgen in deze stroom elk semester les van een vaste groep docenten volgens een vast lesrooster. De

T-stroom is hetzelfde opgezet als de A-stroom, alleen is het programma uitgespreid over vijf jaar en zijn de lestijden aangepast aan topsporters. In de D-stroom geeft de student zelf het onderwijs vorm binnen een onderwijseenheid. De student weet waar hij aan moet voldoen aan het einde van een onderwijseenheid en plant vervolgens zelf -afhankelijk van de eigen leerbehoeften- de onderwijstijd in met onder andere vaardigheidstraining, colleges (uit de A-stroom), docentbegeleiding, samenwerken met andere studenten, formatieve toetsen en zelfstudie. Aan het begin van de opleiding worden de studenten in de D-stroom extra begeleid om te leren hun onderwijs zelf vorm te geven. De opleiding geeft aan dat studenten vrij worden gelaten in hun keuze voor de A- of D-stroom en de keuze afhankelijk is van wat bij hen past. Studenten die voor de T-stroom kiezen dienen een topsportstatus te hebben.

Studenten zijn in de Nationale Studenten Enquête (NSE) 2017 (zeer) positief over de sfeer, de inhoud, de algemene vaardigheden, het praktijkgericht onderzoek, de uitdaging en de voorbereiding op de beroepsloopbaan. Studenten uit de D-stroom geven aan dat zij goed weten wat er van hen wordt verwacht en dat ze binnen deze stroom op een manier kunnen studeren die goed bij hen past. Studenten uit de A-stroom geven aan dat zij juist de structuur en duidelijkheid waarderen. Het panel ziet dat de opbouw van de opleiding logisch en samenhangend is en dat de drie onderwijsstromen inzichtelijk zijn voor studenten. Het onderwijs van alle drie de stromen stelt studenten goed in staat om de eindkwalificaties te behalen en het niveau van de drie stromen is gelijkwaardig. Het panel is erg positief over het maatwerk dat de drie stromen biedt aan studenten. De D-stroom is wat betreft het panel voorbeeldstellend door de sterke mate van zelfsturing die studenten krijgen en de goede wijze waarop dit door de opleiding wordt gefaciliteerd en ingericht. Het is een voorbeeld van toekomstgericht onderwijs dat past binnen de innovatieve opvattingen over de vormgeving van onderwijs.

Inhoud programma

Binnen het programma volgt de opleiding de actuele ontwikkelingen uit het werkveld op goede wijze. De literatuur die studenten krijgen aangereikt is op niveau en van een passende inhoud. De algemene en vakspecifieke kennis die een startende fysiotherapeut dient te bezitten (de Body of Knowledge and Skills), is landelijk goed vastgelegd in het *Nationaal Transcript Fysiotherapie* (2016) van het Studierichtingsoverleg fysiotherapie. Op basis van actuele inzichten legt de opleiding een nadruk op preventie en positieve gezondheid en besteedt de opleiding voldoende aandacht aan actuele thema's zoals zorgtechnologie, motorisch leren en interprofessioneel samenwerken. Ondernemerschap komt aan bod in een stageopdracht en het optionele excellentieprogramma Ondernemen en leiderschapontwikkeling. Daarnaast biedt de opleiding ruimte aan allerlei ondernemende initiatieven als studenten hiertoe zelf de eerste stap zetten. In lijn met het huidige beroepsbeeld zou het volgens het panel mooi zijn om ondernemerschap nog structureel voor alle studenten in het programma te brengen.

Beroepsvaardigheden

Het panel stelt vast dat de opleiding ruim aandacht besteedt aan actuele fysiotherapeutische beroepsvaardigheden en dat de opleiding dit in nauwe samenwerking met regionale werkveldpartners doet. In de opleiding werken studenten onder andere aan beroepsvaardigheden in vaardigheidslessen, excursies, patiëntdemonstraties, gastcolleges, stages en onderzoeksopdrachten. Regionale beroesp partners met wie de opleiding hiervoor structureel samenwerkt zijn onder andere diverse ziekenhuizen, de ZZG zorggroep, het sport medisch centrum Papendal en het Scientific institute for quality of healthcare. De opleiding

besteedt aandacht aan interprofessioneel samenwerken. Dat gebeurt bijvoorbeeld binnen het Instituut Paramedische Studies door multidisciplinaire studentgroepen bij het Praktijkgericht onderzoek voor het afstuderen en door samenwerkingen met de huisartsenopleiding van het Radboud UMC. Ook in de beroepspraktijk wordt interprofessioneel samengewerkt door docenten en studenten, zoals in het herstelcentrum Dekkerswald waar gezondheidsproblemen multidisciplinair worden aangepakt en in de sparkcentres (zie onder). De opleiding vindt het belangrijk dat studenten gedragsveranderingen bij patiënten kunnen bewerkstelligen die gericht zijn op zelfredzaamheid van patiënten en het nemen van regie over het eigen functioneren. Het panel vindt dit positief en ziet dat de opleiding dit goed vormgeeft met ruime aandacht voor vaardigheden zoals communicatie en gedragsbeïnvloeding, onder andere in het onderwijsonderdeel Gedrag en communicatie.

Er zijn twee stages, oftewel Beroepsvoorbereidende periodes (BVP), van elk 30 EC in deze opleiding. Studenten kiezen zelf hun stage en voeren praktische, theoretische en reflecterende opdrachten uit gedurende de stage, die op terugkommomenten worden besproken. Het panel is positief over de vele producten die studenten tijdens de stage maken en ziet dat studenten bij de totstandkoming van deze producten zelfsturend leren. De opleiding heeft gesignaleerd dat er in het rooster relatief veel ruimte zit tussen BVP1 en BVP2 en is voornemens dit op te lossen met tussentijdse korte stages.

Een deel van de studenten en docenten is gedurende een bepaalde periode actief binnen sparkcentres. Sparkcentres zijn gevestigd in een bepaalde wijk en in de centra werken interprofessionele teams van studenten, docenten en experts aan het verbeteren van het functioneren, het participeren en de gezondheid van bewoners in de buurt. De sparkcentres zijn eigendom van de HAN en de vragen die worden opgepakt, worden door de wijk zelf geformuleerd. Een voorbeeld van een recent thema is 'eenzaamheid'. Het panel vindt de participatie in de sparkcentres van studenten en docenten voorbeeldstellend en veelbelovend, en moedigt de opleiding aan om dit een structurelere plek te geven binnen het onderwijs zodat alle studenten hiervan gaan meeprofiteren.

Internationalisering

Studenten kunnen deelnemen aan internationale netwerken van fysiotherapiestudenten, via een minor participeren in buitenlandse projecten of een deel van hun studie uitvoeren bij een buitenlandse hogeschool of universiteit. Studenten die naar het buitenland gaan voor de minor Healthprofessional in an international perspective volgen een training vanuit de opleiding om zich op hun verblijf in het buitenland voor te bereiden. Een succesvol voorbeeld van een internationaal project is een groepje studenten dat naar Suriname is gegaan om een paramedisch programma op te zetten om patiënten met het Chikungunya virus te begeleiden. Het programma is gecontinueerd nadat de studenten weer naar Nederland zijn teruggekeerd. Studenten worden structureel uitgenodigd om hun buitenlandervaringen te delen met medestudenten en een deel van de studenten doet dit ook. Alle studenten nemen deel aan internationalisering@home, waarbij studenten bijvoorbeeld online vergelijkingsopdrachten uitvoeren met buitenlandse studenten of uitwisselingsbijeenkomsten met buitenlandse studenten bijwonen. Ook is een deel van de literatuur in de opleiding Engelstalig. De opleiding biedt een internationale Engelstalige minor Spinal muscular physiotherapy aan en trekt hiermee jaarlijks buitenlandse studenten.

Een bijzonder initiatief van een groep studenten van de opleiding op het gebied van

internationalisering, is 'Physio Couch'. De studenten hebben een internationaal congres georganiseerd voor fysiotherapie studenten uit Europa en dit betaalbaar gehouden door de eigen opleidingslocatie te gebruiken en buitenlandse studenten te laten overnachten via couch surfing (bij mensen thuis op de bank slapen voor een lage prijs). Het concept is overgenomen door buitenlandse opleidingen en een dergelijk congres wordt nu jaarlijks door een andere opleiding in Europa verzorgd.

Het panel is positief over de vele mooie initiatieven die studenten binnen deze opleiding kunnen ontplooiën op het gebied van internationalisering en de wijze waarop studenten gestimuleerd worden door de opleiding om dit zelf vorm te geven. Het panel ziet mogelijkheden om nog meer aandacht te schenken aan interculturele sensitiviteit en communicatie. Nu geven studenten aan dat ze beperkt zijn voorbereid op het stage lopen of werken in een cultureel diverse omgeving of in bepaalde wijken binnen Nederland. De opleiding heeft hiermee al een start gemaakt door in het eerste studiejaar meer aandacht te besteden aan interculturele communicatie.

Onderzoek

Vanaf het begin van de opleiding leren studenten onderzoeksvaardigheden door bijvoorbeeld het leren lezen en interpreteren van wetenschappelijke artikelen, het opstellen van zoekvragen en het uitvoeren van onderzoek. In de hoofdfase komt onderzoek aan bod in de vakken Praktijkgericht onderzoek (30 EC) en Interprofessioneel praktijkgericht onderzoek (30 EC). De opleiding heeft in mei 2017 een positieve beoordeling gekregen bij een audit vanuit het Studierichtingsoverleg Fysiotherapie met betrekking tot de onderzoekende houding. Ook werkt de opleiding samen met Seneca, een expertisecentrum van de HAN voor sport en bewegen dat gevestigd is in hetzelfde gebouw. Onderzoek in het beweeglab van Seneca is een vast onderdeel van het onderwijsprogramma. Twee docenten promoveren momenteel op het gebied van de motor learning en de motor control en verzorgen onderwijs over deze thema's. Een aantal docenten is werkzaam in vormen van partnerschap met het werkveld op het terrein van zorginnovatie en onderzoek. Een voorbeeld hiervan is in de klinische praktijk van het Radboud UMC waarbij docenten onderzoek doen, patiënten zien en studenten begeleiden. Medewerkers van deze praktijk verzorgen gastcolleges en workshops bij de opleiding.

De opleiding werkt samen met een aantal lectoraten. Zo wordt er door docenten van de opleiding onderzoek gedaan bij de lectoraten Sneller herstel en Neurorevalidatie, geven leden van diverse lectoraten les in de opleiding en participeert een deel van de studenten in onderzoeken bij lectoraten in het kader van hun Praktijkgericht onderzoek voor het afstuderen. De meeste van deze studenten (momenteel ongeveer dertig) nemen deel aan onderzoeken binnen het lectoraat Musculoskeletale revalidatie.

Het panel ziet dat de opleiding in het curriculum ruim aandacht besteedt aan diverse methoden en aspecten van praktijkgericht onderzoek, waaronder het voor het vakgebied vereiste evidence based practice (EBP). Ook wordt er constructief samengewerkt met diverse lectoraten. Het panel adviseert de opleiding om onderzoeksvaardigheden nog verder te effectueren zodat de aandacht voor onderzoek ook meer zichtbaar wordt in de afstudeerwerken van studenten (zie standaard 4).

Onderwijsconcept

De opleiding streeft ernaar om studenten zelfsturend te maken wat betreft de doorlopende persoonlijke ontwikkeling gedurende de beroepsloopbaan. Vaardigheden zoals het vinden van

informatie, autonoom handelen, kritisch reflecteren en creatief denken hebben daarom een stevige plaats in het onderwijs. De opleiding ziet studenten als partners in leren en daagt studenten uit om eigen keuzes te maken en initiatief te nemen. Het panel herkent deze uitgangspunten het sterkst in de D-stroom. In de A- en T-stroom krijgen studenten ook ruim baan voor het ontplooiën van eigen initiatieven en creativiteit als zij hiertoe zelf de eerste stap zetten.

Werkvormen die de opleiding inzet zijn praktijkgericht en afwisselend. Voorbeelden van werkvormen zijn colleges, tutor-begeleide werkgroepen en student-student begeleiding. Een bijzondere werkvorm voor deze opleiding is de praktijkcoaching. Een team van docenten en student-student begeleiders (zie onder) is voortdurend beschikbaar voor het beantwoorden van studentvragen en docenten geven voorrang aan studenten binnen hun werkzaamheden. Studenten krijgen niet altijd een pasklaar antwoord maar worden gemotiveerd om zelf op zoek te gaan naar antwoorden. Dit concept is overgenomen door Avans Hogeschool en de opleiding is trots op deze begeleidingsvorm. Het panel is positief over deze begeleidingsvorm omdat deze een weerspiegeling is van de benaderbaarheid van docenten binnen deze opleiding. Het panel adviseert de opleiding om studenten ook zelfredzaam te blijven maken voor situaties waarin geen begeleiding (meer) beschikbaar is. In de praktijk van afgestudeerden is ook niet voortdurend begeleiding en advies beschikbaar.

Begeleiding en voorzieningen

Studenten worden in deze opleiding goed en op heel persoonlijke wijze begeleid tijdens contacturen. Ook daarbuiten zijn docenten en begeleiders goed beschikbaar voor vragen. De opleiding zet actief ouderejaars studenten in bij de begeleiding van studenten: student-student begeleiders (SSB'ers). De SSB'ers zijn regelmatig aanwezig bij de lessen en beantwoorden als een soort eerste lijn ook inhoudelijke vragen van studenten. De SSB'ers kunnen tevens de rol van simulatiepatiënt, klassencoach of praktijkcoach vervullen. Ook maakt de opleiding relatief veel gebruik van peergroepen die elkaar helpen en feedback geven. De studieloopbaanbegeleiding wordt verzorgd door de studieloopbaanbegeleider (SLB'er). Ook docenten vervullen taken voor de SLB. Studenten kiezen hun eigen SLB'er voor individuele gesprekken en werken in de studieloopbaanbegeleiding aan hun persoonlijke ontwikkeling middels een persoonlijk ontwikkel plan. Bij persoonlijke problemen die het studiesucces beïnvloeden kunnen studenten doorgestuurd worden naar medewerkers van de afdeling HAN Studiesucces. De studievereniging FSV-praktisch organiseert activiteiten rondom inhoudelijke thema's zoals klinisch redeneren, belasting-belastbaarheid en gedrag & communicatie. De opleiding beschikt naast reguliere onderwijsfaciliteiten over een mediatheek (HANQuest), een praktijkhuis waarin praktijksituaties gesimuleerd kunnen worden en een behandelcentrum. In het behandelcentrum hebben studenten onder supervisie contact met patiënten en hebben ze de mogelijkheid tot een intercollegiaal of interprofessioneel consult. Ook maakt de opleiding gebruik van een beweeglab (zie Onderzoek eerder bij deze standaard). In de digitale omgeving Scholar staat praktische en inhoudelijke informatie over de diverse onderwijseenheden. Het panel vindt dat de faciliteiten voor deze opleiding goed zijn.

Vooropleiding, instroom en leerroutes

De opleiding hanteert de wettelijke instroomeisen en heeft een numerus fixus beleid met 220 plaatsen. Het numerus-fixusbeleid zorgt voor een decentrale selectie die tot doel heeft om de uitval in het eerste studiejaar terug te dringen. Studenten worden toegelaten op basis van 'Selectie en Plaatsing', een dag die gericht is op oriëntatie op de studie en selectie van de juiste

studenten. Tot nu toe heeft dit inderdaad een klein positief effect gehad op de uitval. De decentrale selectie bestaat uit het bekijken van de motivatie en persoonlijke eigenschappen die ervoor zorgen dat studenten de opleiding succesvol kunnen doorlopen.

Studenten die extra aandacht willen voor hun talenten kunnen deelnemen aan het honoursprogramma Topzorg of het excellentieprogramma Ondernemen en leiderschapsontwikkeling. Een kleine groep studenten maakt jaarlijks gebruik van deze programma's. Studenten die een master Bewegingswetenschappen willen gaan volgen na hun bacheloropleiding, kunnen in het derde studiejaar een premaster volgen waardoor zij direct toelaatbaar zijn voor deze master. Het panel ziet verder dat studenten door eigen initiatieven veel ruimte kunnen pakken om eigen accenten te leggen. Dat kan bijvoorbeeld door deelname aan projecten in de sparkcentres en bij lectoraten, door in werkgroepen mee te helpen bij het vormgeven van het onderwijs en door het begeleiden van medestudenten.

Kwaliteit van het personeel

Van de docenten heeft 86 procent een Basiskwalificatie onderwijs, 80 procent een mastergraad en 20 procent een PhD-grad. Van de docenten heeft 52 procent een Basiskwalificatie examinering en 10 procent een Senior kwalificatie examinering. 42 Procent van de docenten is werkzaam in de beroepspraktijk. De opleiding heeft op basis van de aanbevelingen bij de vorige visitatie docent-onderzoekers aangetrokken en zwaar ingezet op docentprofessionalisering wat betreft onderzoek. Professionalisering wordt gezamenlijk besproken in een periodieke lunch en op studiedagen. Docenten bespreken hier hun ervaringen vanuit bezochte congressen, hun kennis uit promotieonderzoeken en ervaringen in het werkveld.

Het panel ziet een deskundig, betrokken en enthousiast docententeam dat gezamenlijk werkt aan de ontwikkeling van de opleiding en aan hun eigen deskundigheid. Docenten lopen regelmatig bij elkaar binnen in de les en verwijzen laagdrempelig naar elkaar als een bepaald expertise in lessen of begeleiding gewenst is. Ideeën vanuit docenten worden gewaardeerd door collega's en het management, en het team staat open voor verbetering en verandering.

Kwaliteitsborging onderwijsleeromgeving

De inhoudelijke kwaliteit van de onderwijsleeromgeving wordt momenteel op goede wijze geborgd door het docententeam, onder aansturing van het opleidingsmanagement. Sinds enkele maanden is er tevens een curriculumcommissie, die nog wat zoekende is naar haar rol maar in ieder geval het docententeam gaat ondersteunen bij de bewaking van de studeerbaarheid en samenhang van het programma. Het panel heeft tijdens de visitatie kunnen zien dat de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving vooral wordt geborgd van onderaf, doordat docenten initiatief nemen en doordat het management hierin faciliteert. Het panel waardeert de ruimte die docenten krijgen om nieuwe ideeën uit te voeren en ziet dat dit tot mooie, gedragen verbeteringen van het onderwijs leidt. Vanuit de kanttekening over de inhoudelijke visie op het vakgebied (zie standaard 1), adviseert het panel de curriculumcommissie om een rol te pakken bij de borging van de inhoudelijke focus binnen het curriculum.

Het panel heeft tijdens de visitatie gezien dat de opleiding actief samenwerkt met het beroepenveld voor de uitvoering van het onderwijs (zie Beroepsvaardigheden eerder bij deze standaard). De opleiding heeft daarnaast een werkveldcommissie die de opleiding actief en in goede dialoog adviseert over verbetermogelijkheden. De werkveldcommissie geeft aan dat zij

zich gehoord voelt en dat de opleiding op basis van adviezen met verbetervoorstellen en implementatieplannen komt.

Het panel stelt vast dat de opleidingscommissie een actieve rol heeft bij de borging van de onderwijsleeromgeving. De commissie geeft aan een goed overzicht te hebben over sterke en verbeterpunten van de opleiding en actief betrokken te worden bij de vaststelling van het *Opleidingsstatuut-Onderwijs- en Examenregeling (OS-OER)* en veranderingen in het onderwijs. Ook monitort de opleidingscommissie of verbeterpunten die vanuit klassenvertegenwoordigers worden aangedragen worden opgevolgd door de opleiding. De opleidingscommissie heeft periodiek een vergadering met de andere opleidingscommissies binnen het instituut. De commissie is bezig voorbereidingen te treffen om volgens de nieuwe *Wet Versterking Bestuurskracht* te gaan werken.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Conclusie

Het panel concludeert dat het systeem van programmatisch toetsen van bovengemiddelde kwaliteit is en goed past binnen de profilering van zelfsturing en initiatief van deze opleiding. De toetsen zijn gevarieerd, praktijkgericht, bouwen goed op wat betreft niveau en vormen een logisch geheel gedurende de opleiding. Toetsing en beoordeling zijn inzichtelijk en studenten krijgen goede feedback. De kwaliteit van toetsing en beoordeling wordt op goede wijze geborgd door de examencommissie en interne en externe kalibratie. De examinatoren zijn deskundig en werken vanuit een actieve verbetercultuur aan de kwaliteit van toetsing.

Onderbouwing

Toetssysteem

Sinds 2016 werkt de opleiding volgens het zogenaamde programmatisch toetsen. Een belangrijk kenmerk van dit concept is dat studenten hun leerproces zelfstandig sturen op basis van gevarieerde feedback. De opleiding wil met het programmatisch toetsen het toets- en beoordelingsproces een regulier onderdeel maken van het onderwijs waarvoor studenten intrinsiek gemotiveerd zijn. Dit beleid heeft de opleiding uitgewerkt op een digitale omgeving binnen Scholar: STIPS. Daarnaast zijn uitgangspunten en reglementen beschreven in het *Opleidingsstatuut-Onderwijs- en Examenregeling 17-18 (OS-OER)*. Alle toetsen zijn gelijk en op hetzelfde moment ingepland voor zowel de A-, D- als T-stroom.

Het panel vindt het systeem van toetsing en beoordeling boven de basiskwaliteit uitsteken, omdat dit ontwikkelingsgericht is voor studenten en past in de lijn van zelfsturing en initiatief die de opleiding ook bij haar profilering neerzet en in haar programma laat zien.

Toetsvormen

De opleiding zet verschillende toetsvormen in zoals kennistoetsen, performance assessments, videobeoordelingen, presentaties en schriftelijke onderzoeks- en praktijkopdrachten. Hierbij ligt er een duidelijk accent op performance assessments, waarin de fysiotherapeutische kennis en vaardigheden worden getoetst. Deze toetsen zijn talrijk in de opleiding, zo vinden er zes performance assessments plaats voordat een student de eerste stage gaat lopen. De kennistoetsen zijn cumulatief en studenten laten zo een steeds bredere kennisbasis zien in deze toetsen. Er zijn drie integrale toetsen in deze opleiding: Basis Fysiotherapie 2, Extramuraal 2 en Beroepsvoorbereidende periode 2. In samenwerking met Saxion Hogeschool is daarnaast de Script Concordance Test ontwikkeld (een voortgangstoets voor ontwikkeling van klinisch redeneren). Een deel van de kennistoetsen wordt digitaal afgenomen. Via een digitaal systeem met video worden ook vaardigheden op afstand beoordeeld, bijvoorbeeld tijdens stages.

Studenten geven aan dat criteria en het tussentijds eigen niveau inzichtelijk zijn en dat het aantal toetsen overzichtelijk is. Er is een duidelijke lijn in de kennistoetsen en de performance assessments, die logisch opbouwt in niveau. Het panel is positief over de variatie aan toetsvormen en de wijze waarop deze een logisch geheel vormen gedurende de opleiding. Het panel heeft diverse voorbeelden van toetsen ingezien en vindt het niveau hiervan goed.

Beoordeling en feedback

Voor beoordelingen gebruikt de opleiding duidelijke rubrics en het panel stelt vast dat beoordelingen valide, betrouwbaar en onafhankelijk zijn. Bij belangrijke toetsen zoals stages en afstuderen worden standaard twee beoordelaars ingezet en worden ook externe deskundigen ingezet die daarvoor adequate scholing ontvangen vanuit de opleiding. De examinatoren geven ruime feedback aan studenten bij beoordelingen en zijn bereid om extra toelichting te geven op beoordelingen. Bij performance assessments ontvangen studenten direct na afloop de beoordeling en de feedback. Eerder gegeven feedback en de persoonlijke leerdoelen van studenten worden steeds meegenomen bij het volgende performance assessment. Studenten maken oefententamens en formatieve toetsen, zoals oefen performance assessments. Voor de A- en T-stroom zijn er formatieve toetsen op geplande en ongeplande momenten, in de D-stroom kunnen studenten zelf formatieve toetsen aanvragen. Ook hanteert de opleiding diverse goede systemen van peerfeedback zoals via de SSB'ers (zie standaard 2) en door studenten in te zetten als co-assessor bij performance assessments. Dit sluit naar mening van het panel goed aan bij het concept van de student als partner dat de opleiding nastreeft.

Kwaliteitsborging toetsing en beoordeling

Toetsing en beoordeling worden geborgd door de examencommissie van het Instituut Paramedische Studies. De commissie is actief voor vijf opleidingen. De examencommissie heeft zeven leden, een secretaris en een ambtelijk secretaris. Eén van de leden is docent bij de opleiding Fysiotherapie. De examencommissie doet onaangekondigd onderzoek naar de kwaliteit van examens en rapporteert daarover in het jaarverslag. Daarnaast bespreekt de commissie verbetermogelijkheden met het management. Het panel ziet dat de examencommissie haar borgende taken goed uitvoert, dat de commissie onafhankelijk van het management opereert en een constructieve aanpak heeft door de dialoog op te zoeken met het management.

De examencommissie wijst examinatoren aan op basis van hun deskundigheid. Examinatoren dienen minimaal een Basiskwalificatie onderwijs en een Basiskwalificatie examinering te hebben. Nieuwe examinatoren worden begeleid door een ervaren examiner. De toetscommissie ondersteunt en adviseert examinatoren op goede wijze bij de professionalisering en innovatie van toetsing. Het panel ziet een actieve verbetercultuur rondom toetsing en beoordeling en stelt vast dat de opleiding met regelmaat zinvolle kalibratiebijeenkomsten houdt en toetsresultaten systematisch analyseert en evalueert. De opleiding kalibreert haar afstudeerbeoordelingen ook met de andere opleidingen uit het Instituut Paramedische Studies en opleidingen van andere hogescholen zoals Saxion, Hogeschool Utrecht en Avans Hogeschool.

Ook heeft de opleiding een extern toezichthouder die jaarlijks adviezen over de kwaliteit van toetsen en het eindniveau aan de opleiding formuleert in een rapportage. Het panel is van mening dat de exacte functie van de extern toezichthouder nog verduidelijkt kan verduidelijken.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de gerealiseerde leerresultaten. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

Afgestudeerden functioneren goed in de praktijk of vervolgopleidingen en tonen het hbo-bachelorniveau aan in de afstudeerwerken. Het panel concludeert dat het afstudeerprogramma geschikt is vormgegeven om studenten het eindniveau te laten aantonen met diverse (beroeps)producten. Wat betreft de beoordelingsprocedure, de inzichtelijkheid van de portfolio's en de onderzoeksvaardigheden ziet het panel verbetermogelijkheden. Omwille van deze verbeterpunten beoordeelt het panel deze standaard met een voldoende.

Onderbouwing

Afstudeerfase

De eindkwalificaties worden op eindniveau getoetst met een groepsopdracht Praktijkgericht onderzoek (PO) en de individuele tweede Beroepsvoorbereidende periode (BVP2).

Met de BVP2 van twintig weken worden alle competenties op eindniveau getoetst. Op basis van de BVP2 stelt de student een portfolio van (beroeps)producten samen waarin hij bewijst dat hij de eindkwalificaties beheerst. Het eindgesprek over de stage BVP2 en het Portfolio worden beoordeeld door de begeleider uit de stage-organisatie en de begeleidende docent, waarbij de opleiding de definitieve beoordeling vaststelt. De begeleider van de stage-organisatie is door de opleiding verplicht geschoold waardoor hij op de hoogte is van de eisen voor beoordeling. Bij 10 procent van de eindbeoordelingen is een derde examinerator aanwezig die meekijkt met de beoordelingsprocedure, wat het panel sterk vindt voor de borging van het eindniveau. Ook vindt het panel het portfolio een geschikte manier om eindniveau te laten zien bij een opleiding waarin praktijkvaardigheden zo belangrijk zijn.

Met het PO worden de competenties kennis delen en wetenschap beoefenen, en professioneel handelen op eindniveau getoetst. Een groep van twee tot vier studenten voert een praktijkgericht onderzoek uit voor een externe opdrachtgever of een lectoraat. De groepjes worden zoveel mogelijk multidisciplinair vormgegeven samen met de andere paramedische opleidingen binnen het instituut. Het PO is georganiseerd in afstudeerkringen, oftewel zelfregulerende afstudeerteams. In deze teams zijn studenten zelf verantwoordelijk voor de organisatie van het ondersteunende onderwijs en het bewaken van de voortgang van de afstudeerproducten. De afstudeerkringen worden begeleid door een ervaren onderzoeksdocent. Daarnaast kunnen studenten wekelijks vragen stellen aan een onderzoekscoach. Ook zijn er ondersteunende lessen methodologie en statistiek. Bij de beoordeling van het PO bestaat 60 procent van het cijfer uit een groeps cijfer en 40 procent uit een cijfer voor de individuele prestatie. De groepsbeoordeling wordt uitgevoerd door een externe onderzoekdeskundige en de docentbegeleider. De individuele

prestatie wordt beoordeeld door een geschoolde werkvelddeskundige en de docentbegeleider. Een artikel met diverse bijlagen ter onderbouwing is naar mening van het panel een geschikte vorm om onderzoeksvaardigheden te toetsen. Het panel ziet dat studenten zowel een passend groepscijfer als een passend individueel cijfer krijgen. Het panel vraagt zich af of een zwaardere weging van het individuele cijfer op zijn plaats is bij het PO.

Gerealiseerd niveau

Het panel heeft vijftien afstudeerdossiers bestudeerd voorafgaand aan het visitatiebezoek. De afstudeerdossiers bestaan uit diverse portfolio producten uit de BVP2 met beoordelingsformulieren en een artikel met diverse bijlagen voor het PO met beoordelingsformulieren. De afstudeerdossiers tonen aan dat afgestudeerden de eindkwalificaties behalen.

Het panel is positief over de kwaliteit en het niveau van de producten die studenten tijdens hun BVP2 maken. De thema's die het panel in de producten terugziet zijn actueel en studenten tonen aan dat zij hun vak beheersen. Het panel vindt het goed dat de opdrachtgever op duidelijke wijze feedback kan geven op de prestaties van studenten. Het panel is van mening dat de opleiding de overzichtelijkheid van de portfolio's bij de BVP2 kan verbeteren. Nu is het voor een buitenstaander niet direct helder welke producten er wel en niet worden beoordeeld en hoe de precieze weging is tussen de diverse producten. Het panel heeft extra toelichting moeten vragen tijdens de visitatiedag om duidelijkheid en overzicht te krijgen.

Het niveau van alle bestudeerde PO's voldoet aan de basiskwaliteit. In de afstudeerdossiers ziet het panel echter een wisselende kwaliteit van de uitvoering van het PO. Er zijn sterke artikelen met een goede onderbouwing die voldoende onderzoeksvaardigheden van studenten laten zien. Het panel heeft ook een aantal artikelen gezien waarin de onderzoeksvaardigheden van studenten minder sterk worden aangetoond. Het gaat hier met name om het volgen van een logische lijn vanaf onderzoeksvraag tot aan de conclusies. Zo klopte een onderzoeksvraag niet met de gekozen onderzoeksmethodiek en schoot de uitvoering van een onderzoeksmethode tekort. Hierbij merkt het panel ook op dat er op de beoordelingsformulieren in meerdere gevallen weinig concrete feedback wordt gegeven, waardoor de beoordeling te beperkt onderbouwd wordt. Het panel is van mening dat onderbouwing van de beoordelingen van wezenlijk belang is voor het leerproces van studenten.

Functioneren afgestudeerden

Afgestudeerden dienen zich te registreren in het BIG-register om als fysiotherapeut te kunnen werken. Afgestudeerden functioneren over het algemeen goed in de praktijk en komen relatief gemakkelijk aan een baan. De meeste afgestudeerden starten als waarnemend fysiotherapeut. In 2016 hebben enkele studenten met hun PO de Jaco den Dekker-prijs gewonnen. Verschillende groepen studenten hebben met hun PO deelgenomen aan projecten die uiteindelijk tot publicaties hebben geleid. Een deel van de afgestudeerden gaat een masteropleiding volgen, meestal de master Musculoskeletale Revalidatie en een ander deel doet de master Bewegingswetenschappen. De opleiding onderhoudt contacten met alumni, onder andere doordat alumni optreden als gastspreker.

De opleiding heeft zich voorgenomen om studenten op te leiden tot kritisch reflecterende en ondernemende fysiotherapeuten die richting kunnen geven aan de eigen professionele

ontwikkeling en flexibel kunnen inspelen op het werkveld (zie standaard 1). Het panel constateert dat de opleiding hier grotendeels in slaagt. Het werkveld geeft aan dat afgestudeerden van deze opleiding kritisch naar de praktijk kunnen kijken en kunnen bijdragen aan verandering van de gangbare werkwijzen in de praktijk. Ook zijn afgestudeerden flexibel en de meesten zijn voldoende zelfsturend.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

Standaard 2 en 3 van het beoordelingskader zijn met een goed beoordeeld. Het panel waardeert de voorbeeldstellende elementen van de onderwijsleeromgeving zoals de D-stroom en de mogelijkheden voor internationale oriëntatie. Ook vindt het panel het systeem van toetsing en beoordeling van bovengemiddelde kwaliteit. Het panel is positief over de vele initiatieven die studenten en docenten ontplooiën en de ruimte die de opleiding daartoe biedt. Het panel is van mening dat het formuleren van een eigen inhoudelijke visie op het beroep kan helpen om gerichte en onderbouwde keuzes te maken binnen al deze initiatieven. Ook voor het afstuderen zijn er nog verbetermogelijkheden. Omwille van deze ontwikkelpunten waardeert het panel standaarden 1 en 4 als voldoende. De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Het visitatiepanel beoordeelt op basis hiervan de kwaliteit van de bestaande voltijd hbo-bacheloropleiding Fysiotherapie van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- De opleiding ontplooit vele mooie initiatieven en docenten krijgen alle ruimte om die uit te voeren (zie standaard 2). Het panel is hier positief over, maar mist hierbij een overkoepelende inhoudelijke visie die keuzes verantwoordt en borgt. Hierdoor laat de opleiding sommige onderwerpen liggen die het panel juist wel logisch vindt om nader te ontwikkelen, zoals het gebruik van apps of het opstellen van business cases. Het panel raadt de opleiding aan om een gemeenschappelijke inhoudelijke visie op (de toekomst van) de fysiotherapeut te formuleren, die kan bijdragen aan het maken van onderbouwde inhoudelijke keuzes.

Standaard 4

- Het panel is positief over de wijze waarop de opleiding haar afstudeerprogramma heeft vormgegeven. In de uitvoering van het afstudeerprogramma kan de opleiding nog aandacht besteden aan de transparantie van de beoordelingsprocessen en de inzichtelijkheid van de portfolio's.
- In diverse producten van het Praktijkgericht onderzoek ziet het panel nog verbetermogelijkheden op het gebied van onderzoeksvaardigheden. Het gaat hierbij om de logische lijn van onderzoeksvraag tot aan de conclusies.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

09.00-09.30	Gesprek visitatiepanel met MT opleiding, kwaliteitszorg en instituutsdirectie Presentatie opleiding en standaard 1	Drs. Herman Berndt (hoofd opleiding) Joost van Wijchen MSc (MT) Drs. Irma Dijksterhuis (MT) Drs. Judith Smit MMO (Instituutsdirectie) Marjo Stevens MRes (CNS) (KWZ)
09.30-11.15	Panel: leestijd bronnen en overlegtijd	
11.15-12.15	Gesprek over standaard 2, onderwijsleeromgeving	Connie Mölders MSPT (docent) Joost van Wijchen MSc (docent) Wiebke Oswald MSc (docent) Lieke Dekkers MSc, PhD i.o.(docent) Olaf van den Berk MSc (docent) Geert Rutten PhD (docent) Volcmar Visser MSc (docent) Selien Tax (student) Jaap Frederiks BSc (alumnus) Caroline Vollmar MA (werkveldcommissie) Bart Staal PhD (lector) Niek Koenders MSc (werkveld)
12.15-12.45	Kijkje in de keuken – onderwijsleeromgeving (interactief)	Docenten, alumni, studenten
12.45-13.15	Lunch tevens overlegtijd voor panel	
13.15-13.45	Cesuur afstudeerproducten	Bastiaan Koekoek MSc (docent) Rob Keukens (docent) Niki Stolwijk PhD (docent) Henk Nieuwenhuijzen PhD (docent) Jaap Brunnekreef PhD (docent) Wim van Lankveld PhD (docent)
13.45-14.30	Gesprek over standaard 3, toetsing en innovatie van toetsing	Marjo Maas MSc PhD i.o. (docent) Bastiaan Koekoek MSc (docent) Steven van Moorsel (docent) Wim Oerlemans (docent) Joris Kerckhoffs (student) Eveline Freeriks (alumna) Ronald Hoogkamp MMT (werkveld) Niki Stolwijk PhD (docent)
14.30-15.00	Gesprek borging	Ria Schipper MSc (excie) Jaap Brunnekreef PhD (excie) Bastiaan Koekoek MSc (toetscie) Lili Pasteur (extern toezichthouder)
15.00-15.15	Gesprek opleidingscommissie	Anke van Erp MSc (OC-docent) Ties van den Hurk (OC-student)

15.15-15.30	Overlegtijd panel	
15.30-16.30	Gesprek over standaard 4, eindniveau	Drs. Irma Dijksterhuis (docent BVP) Hans Joosten MSc (docent BVP) Wim van Lankveld PhD (docent PO) Henk Nieuwenhuizen PhD (docent PO) Saskia Gudde (student) Babette Biemans (alumna) Hermien Moll (werkveld) Ed Brouns (werkveld) Prof. dr. Ria Nijhuis-van der Sanden (onderzoek)
16.30-17.00	Gesprek opleidingsmanagement	Drs. Herman Berndt (hoofd opleiding) Joost van Wijchen MSc (MT) Drs. Irma Dijksterhuis (MT) Marjo Stevens MRes (CNS)
16.30-17.45	Overlegtijd panel	
17.45-18.00	Korte terugkoppeling door panel	Drs. Herman Berndt Joost van Wijchen MSc Drs. Irma Dijksterhuis Judith Smit MMO Belangstellenden werkveld, docenten en studenten

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie rapport
Studiegids HAN Fysiotherapie 2017-2018
Scholar digitale leeromgeving
OS/OER HAN IPS 1718
Visitatierapport Fysiotherapie HAN NQA 2011
KNGF Beroepsprofiel fysiotherapie 2014
Landelijk opleidingsprofiel bachelor fysiotherapie 2017
Jaarplan IPS
Toetsbeleid IPS 2012-2016
Website STIPS
Visie op onderwijs en didactiek 2017-2021 opleiding Fysiotherapie
Jaarplan internationalisering IPS
Fysiotherapie internationalisering
Kwalificatieoverzicht opleiding Fysiotherapie HAN september 2017
Docentgebonden contacturen studiejaar 2017-2018 Fysiotherapie HAN
Student staf ratio Opleiding Fysiotherapie HAN
NSE 2017
Lijst afgestudeerden 1016-2017
Selectie van studiehandleidingen
Selectie gemaakte toetsen jaar 1 t/m 4
Slb handleidingen
Handleidingen BVP 2017-2018
Handleiding PO 2017-2018
Rapportage Extern Toezicht opleiding Fysiotherapie 2015-2016
Rapportage Extern Toezicht opleiding Fysiotherapie 2016-2017
Jaarrapportage Examencommissie 15-16 en 16-17
Jaarverslag OC Fysiotherapie 2016-2017
De opleiding heeft hiernaast vele verdiepende documenten aangeboden die het panel deels heeft kunnen bestuderen